

ROZPORZĄDZENIE

RADY MINISTRÓW

z dnia 2022 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych

Na podstawie art. 38a ust. 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz. U. poz. 394) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 4:
 - a) w ust. 1 uchyla się pkt 3,
 - b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Dokumentacja audytu krajobrazowego zawiera w szczególności:

 - 1) opis przyjętych metodyk oraz wykorzystanych źródeł danych;
 - 2) opis przebiegu przeprowadzonych konsultacji społecznych oraz zestawienie i stanowisko wobec nieuwzględnionych uwag do projektu audytu krajobrazowego;
 - 3) informacje o badaniach ankietowych, jeżeli takie przeprowadzono;
 - 4) dane przestrzenne dla map, o których mowa w ust. 1 pkt 2, które powinny być zapisane w formatach shp (Shapefile) i GML;
 - 5) zestawienia tabelaryczne dla danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. b-g.

4. Dokumentację audytu krajobrazowego udostępnienia się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej zarządu województwa po uchwaleniu audytu przez sejmik województwa.”;
- 2) załącznik nr 5 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Do projektów audytów krajobrazowych, w odniesieniu do których przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wystąpiono o opinie, o których mowa w art. 38b ust. 2 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**PREZES
RADY MINISTRÓW**

Załącznik do rozporządzenia
Rady Ministrów z dnia ... 2022 r.
(poz. ...)

Załącznik nr 5

SPOSÓB WSKAZANIA KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

1. Wskazanie krajobrazów priorytetowych opiera się na szczegółowej analizie treści Karty Oceny Krajobrazu, o której mowa w pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia, przy czym liczba wskazanych krajobrazów priorytetowych nie może być mniejsza niż 5% wszystkich krajobrazów w województwie lub powierzchnia wskazanych krajobrazów priorytetowych nie może być mniejsza niż 5% powierzchni województwa.

2. Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- 1) unikatowość występowania: krajobraz cechują niepowtarzalne cechy analityczne świadczące o indywidualności, odrębności i wyjątkowości lub krajobraz taki jest bardzo rzadko spotykany. Jest to krajobraz o wyrazistym i doskonale zachowanym stylu lub wyrazie krajobrazowym (w tym fizjonomicznym i funkcjonalnym), zachowanych w stanie co najmniej dobrym;
- 2) reprezentatywność: krajobraz stanowi modelowy, klasyczny przykład dla danego podtypu. Jednocześnie w przypadku krajobrazu z dominacją wartości przyrodniczych o bardzo wysokiej naturalności i zgodności ekosystemu z uwarunkowaniami abiotycznymi obejmuje on obszar optymalny pod względem funkcjonowania krajobrazu. W przypadku krajobrazów o przewadze wartości kulturowych (grupy B i C) reprezentuje on zestaw cech charakterystycznych zachowanych w stanie co najmniej dobrym - typowym dla danej epoki historyczno-stylistycznej lub cywilizacyjno-kulturowej. Jednocześnie jest to krajobraz, który charakteryzuje się czystością formy rozumianej jako fizjonomicznie nieprzekształcona forma użytkowania;
- 3) dotychczasowa ochrona prawna: w obrębie krajobrazu występuje park narodowy, rezerwat przyrody, obszar z listy światowego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego UNESCO, pomnik historii lub park kulturowy;

4) ważność krajobrazu: krajobraz otrzymał wysoką wartość we wszystkich kategoriach oceny cech analitycznych i syntetycznych lub wysoka wartość krajobrazu wynika z oceny eksperckiej.

3. Kryterium unikatowości występowania jest spełnione, jeżeli:

- 1) przynajmniej jedna cecha unikatowa wskazana w Karcie Oceny Krajobrazu ma wartość TAK w kolumnie Wskazania do typowania krajobrazu priorytetowego lub
- 2) krajobraz przynależy do podtypu reprezentowanego w województwie przez nie więcej niż 10 krajobrazów.

4. Kryterium reprezentatywności jest spełnione, jeżeli wszystkie cechy analityczne charakterystyczne dla danego podtypu mają wartość TAK w kolumnie Wskazania do typowania krajobrazu priorytetowego.

5. Kryterium dotychczasowej ochrony prawnej jest spełnione, jeżeli co najmniej 50% powierzchni krajobrazu jest objęte statusem ochronnym, o którym mowa w pkt 2 ppkt 3.

6. Kryterium ważności krajobrazu jest spełnione, jeżeli:

- 1) krajobraz otrzymał co najmniej 75% wskazań TAK w kolumnie Wskazania do typowania krajobrazu priorytetowego w Karcie Oceny Krajobrazu lub
- 2) w granicach krajobrazu znajdują się elementy ekspozycji takie jak przedpoła ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe istotne dla sąsiedniego krajobrazu priorytetowego wskazanego na podstawie pozostałych kryteriów lub
- 3) ważność krajobrazu wynika z dodatkowych analiz, w szczególności analiz niewymienionych w rozporządzeniu cech analitycznych, jeżeli są istotne dla charakterystyki krajobrazów, lub zastosowania do analiz zestawu cech, które są adekwatne dla danego podtypu krajobrazu, w tym typu rzeźby¹⁾ – przy czym liczba krajobrazów priorytetowych wskazanych w oparciu o tę przesłankę nie może być większa niż 10% wszystkich krajobrazów w województwie.

¹⁾ Metodykę analizy opisuje się w dokumentacji audytu krajobrazowego.

UZASADNIENIE

Projekt niniejszej nowelizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz. U. poz. 394) jest przede wszystkim rezultatem analiz praktycznych doświadczeń w stosowaniu przepisów ww. aktu i ma na celu wyeliminowanie zidentyfikowanych problemów, usprawnienie podejmowanych działań, wyjaśnienie albo przesądzenie występujących wątpliwości.

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska organizuje cykliczne warsztaty dla zespołów opracowujących audyty krajobrazowe w poszczególnych województwach, wspierając je w pracach nad audytami. W związku ze zgłaszanymi do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska uwagami podjęto decyzję o przystąpieniu do nowelizacji ww. rozporządzenia. Jednocześnie z uwagi na zaawansowany etap prac w większości województw zdecydowano się na nowelizację rozporządzenia w niewielkim zakresie, tak aby zmiany mogły być uwzględnione jeszcze w trakcie obecnie prowadzonych prac nad audytami krajobrazowymi.

Zmianie ulega w § 4 rozporządzenia określający części składowe audytu krajobrazowego. W związku z tym, że audyt jest uchwalany uchwałą sejmiku województwa, zgodnie z art. 38b ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741, z późn. zm.), za zbędne uznano, aby także dokumentacja audytu, jako jego część, miała być przyjmowana uchwałą sejmiku, a taka była konsekwencja dotychczasowego przepisu. Jednocześnie w wyniku zmiany nadal konieczne będzie zgromadzenie dokumentacji audytu i jej udostępnienie.

Odnosząc się do zmian w załączniku nr 5, który określa sposób wskazania krajobrazów priorytetowych, należy wskazać, że zmiany te mają na celu uelastycznienie metodyki w tym zakresie. Obecne przepisy wprowadzają ścisły mechanizm wskazywania krajobrazów priorytetowych w oparciu m.in. o analizę cech krajobrazów. Z uwag przekazywanych przez zespoły opracowujące audyty krajobrazowe w poszczególnych województwach wynika, że mechanizm ten nie odzwierciedla prawidłowo wartości zidentyfikowanych krajobrazów. W ocenie większości zespołów sposób waloryzacji wskaźnikowej nie przekłada się na właściwe i rzetelne wytypowanie krajobrazów priorytetowych. Obecna metoda oceny krajobrazów a następnie typowania krajobrazów priorytetowych, choć teoretycznie powinna być obiektywna, w rzeczywistości jednak nie zawsze wskazuje krajobrazy faktycznie cenne, ponieważ sformalizowane, matematyczne podejście do wyznaczania krajobrazów

priorytetowych nie jest adekwatne do uwarunkowań i rzeczywistych walorów i zasobów krajobrazów. Jednocześnie zauważono, że w niektórych przypadkach efektem obecnej metodyki jest wskazanie jako krajobraz priorytetowy krajobrazu niespełniającego podstawowego kryterium zawartego w definicji krajobrazu priorytetowego, tj. cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Z uwagi na powyższe proponuje się zmianę rozporządzenia m.in. przez zwiększenie roli oceny eksperckiej przy wskazywaniu krajobrazów priorytetowych.

Określając na nowo brzmienie załącznika nr 5, wprowadzono zatem dodatkową, oceną przesłankę związaną z cennieścią krajobrazu dla społeczeństwa, co pozwoli wyeliminować z grupy krajobrazów priorytetowych te krajobrazy, których wskazanie wynika z wyliczeń, ale które nie są cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości. Jednocześnie dodano dla kryterium „ważność krajobrazu” możliwość prowadzenia oceny eksperckiej w zakresie sklasyfikowania jako krajobrazy priorytetowe krajobrazów, w granicach których znajdują się elementy ekspozycji takie jak przedpola ekspozycji, osie widokowe i punkty widokowe istotne dla sąsiedniego krajobrazu priorytetowego wskazanego na podstawie pozostałych kryteriów, a także prowadzenia dodatkowych analiz, w szczególności analiz niewymienionych w rozporządzeniu cech analitycznych, jeżeli są istotne dla charakterystyki krajobrazów, lub zastosowania do analiz zestawu cech, które są adekwatne dla danego podtypu krajobrazu. Przy czym ograniczono wskazania krajobrazów priorytetowych w oparciu o dodatkowe analizy - w oparciu o tę przesłankę możliwe będzie wskazanie dodatkowych krajobrazów priorytetowych w liczbie nie większej niż 10% wszystkich krajobrazów (jednostek krajobrazowych) w województwie.

Dodatkowo dodano drugą, niezależną przesłankę dla kryterium „unikatowość występowania”, co lepiej oddaje sens tego kryterium, które dotyczyć ma nie tylko wyjątkowości danego krajobrazu w podtypie, ale także krajobrazów bardzo rzadko spotykanych (od jednego do kilku o danym podtypie w województwie). Z uwagi na powyższe w wyniku zmiany krajobrazy należące do podtypów reprezentowanego w województwie przez nie więcej niż 10 krajobrazów będą wskazywane jako priorytetowe, chyba że nie spełnią kryterium związanego z cennieścią krajobrazu dla społeczeństwa.

W związku z uwagami zespołów opracowujących audyty krajobrazowe do przesłanki dla kryterium „dotychczasowa ocena prawna” zmodyfikowano tę przesłankę, wskazując niższy próg powierzchni objętej ochroną (z 90% na 50%).

Powyższe zmiany mają na celu uelastyczenie określonej w rozporządzeniu metodyki wskazywania krajobrazów priorytetowych. Biorąc jednak pod uwagę, że pozwalają one także na oceną deklasyfikację krajobrazów, tj. możliwość wyeliminowania z grupy krajobrazów priorytetowych tych krajobrazów, których wskazanie wynika z wyliczeń, ale które nie są cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości, zdecydowano się na określenie w rozporządzeniu minimalnego limitu wskazanych krajobrazów priorytetowych, wskazując, że liczba wskazanych krajobrazów priorytetowych nie może być mniejsza niż 5% wszystkich krajobrazów w województwie lub powierzchnia wskazanych krajobrazów priorytetowych nie może być mniejsza niż 5% powierzchni województwa. Z informacji przekazywanych przez zespoły opracowujące audyty krajobrazowe wynika, że na podstawie obecnej metodyki liczba wskazywanych krajobrazów waha się od ok 5% do ok 10%, zatem wprowadzony limit wydaje się uzasadniony.

Pozostałe zmiany mają charakter redakcyjny.

W związku z tym, że zmiana rozporządzenia może mieć wpływ na toczące się prace nad audytami krajobrazowymi, zaproponowano przepis przejściowy, który pozwala na stosowanie do sporządzanego audytu krajobrazowego przepisów dotychczasowych, w przypadku tych projektów audytów krajobrazowych w odniesieniu do których w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wystąpiono o opinie, o których mowa w art. 38b ust. 2 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na funkcjonowanie mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności nie będzie się wiązać z wzrostem kosztów działania.

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu

funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia projektu.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.